

Nr 21

Av herr Fröding m. fl., om ändrad lydelse av 4 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken.

Enligt 4 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken skall, därest till tingslag hör mer än en kommun, rätten fördela antalet nämndemän mellan kommunerna i förhållande till deras folkmängd; varje kommun skall dock utse minst en nämndeman.

I 1 kap. 5 § tredje stycket rättegångsbalken har vidare föreskrivits, att fördelningen av tjänstgöringen mellan nämndemännen bör ske så, att erforderlig ortskänedom är företrädd inom nämnden.

Föreskriften att antalet nämndemän skall fördelas mellan kommunerna i förhållande till deras folkmängd har i anledning av den fortgående avflyttningen från glesortskommuner till tätortskommuner medfört en successiv nedgång av antalet nämndemän för glesortskommunerna och en motsvarande ökning av nämndemansantalet för tätortskommunernas del. Då denna befolkningsomflyttning fortsätter, måhända i accelererad takt, kommer det i fortsättningen uppenbarligen att bli allt svårare att tillgodose kravet på att erforderlig ortskänedom skall vara företrädd inom nämnden i vad avser glesortskommunerna. Detta förhållande är så mycket mer beklagligt som glesortskommunerna ofta omfattar en betydligt större ytvidd än tätortskommunerna.

Men även bortsett från den sålunda försvagade ortskänedomens inom vederbörande nämnd för glesortskommunernas del är uttunnningen av antalet nämndemän från glesorterna att beklaga och detta bl. a. i följande två hänseenden. För det första torde det nämligen förhålla sig så, att glesorts-nämndemännen ofta är betydligt mera förtrogna än tätorts-nämndemännen med sådana speciella förhållanden som kan aktualiseras i de talrika mål som berör lantushållningsfrågor. För det andra måste det vara till stor nackdel för glesortsbefolkningen, att dess kontaktmän med domsagan — nämndemännen på landet är ju oftast stora »pappersdragare» — blir allt färre och färre.

Det synes därför påkallat att medgiva en viss måttlig överrepresentation av nämndemän för glesortskommunernas del. Medgivande härtill kunde lämpligen efter framställning av rätten få lämnas av vederbörande hovrätt på viss tid eller tills vidare. Efter en lagändring i nu antydd riktning synes föreskriften om att varje kommun skall utse minst en nämndeman kunna utgå. Efter storkommunernas tillkomst torde f. ö. sistnämnda föreskrift knappast ha behövt bli aktualiserad.

Med stöd av det anförda får vi härmed hemställa,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av 4 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken

Härigenom förordnas att 4 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse.

5 §.

Nämndeman utses genom val.

Hör till tingslag mer än en kommun, fördelar rätten antalet nämndemän mellan kommunerna i förhållande till deras folkmängd. Hovrätten må dock efter framställning av rätten medgiva den jämkning av antalet nämndemän kommunerna emellan som befinnes påkallad för att erforderlig ortskänedom skall bliva företrädd inom nämnden.

Val förrättas — — — fullmäktige.

Då nämndeman — — — om valet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1960.

Stockholm den 16 januari 1959

J. Onsjö

Erik Magnusson

i Tumhult

Nils G. Fröding

Sven Svensson

i Krokstorp